Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ—МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 293 (3293) | 1940 оной декабриин 19, четверг | СЭН 10 МҮНГЭ

Николай Островскын түрэһэн нютагта

Ровенскэ областиин, Острожско районой, ВИЛИЯ СЕЛО, декабриин 15. Вилейкэ голой баруун эрьеэ дээрэ, володинскэ губи намагай дунда Вилия деревни оршон байгаа юм. Жэл гурбэ һүүлээр саана энэ деревни хадаа хилын тэрэ таладань байгша бэлэй. Эндэ советскэ засагые тогтоолготой хамта, энэ деревни болбол тад ондоо шэнэ ажабайдалтай болобо. Вилиин зон болбол хэдэн агуехэ эрхэтэйнүүдтэй хамта мүн гүрэнэй засагай органуудта өөһэдынгөө депутадуудые сүлөөтэйгөөр һунгаха эрхэ эдлэнэ.

Уранзохёолшо Николай Островскын 25 жэлэй саад тээ һуралсаһан тэрэ һургуули дотор мүнөө һунгуулиин участогай комисси байрална. Сельскэ соведэй депутадуудта тус селогой 20 эрхим хүнүүд баллотироваллагдаба. Мүнөө голосованиин үнгэргэгдэжэ байһан энэ һургуули дотор Николай Островскотой хамта һуралсаһан таряашад нүхэд Пантелеймон Вербицкий, Даниил Мелавенчук, Петр Ткачук гэгшэд һунгуулиин урнада хойно хойноһоо оошоно.

Голосовани угаа эбтэй, эмхитэйгээр үнгэргэгдэнэ. Үглөөнэй һунгагшадай хойноһоо мори тэргэ эльгээнэ, үбэшэн хүнүүдэй гэртэнь һунгуулиин урнануудые абаашана. Үглөөнэй 10 час хүрэтэр һунгагшадай 70 проц. голосовалһан байна.

(ТАСС).

ИНЖЕНЕРНҮҮД БА ТЕХНИГҮҮДЫЕ—ҮЙЛЭДБЭРИДЭ!

Манай промышленностидахи үйлэдбэриин техникэ жэл бүхэндэ шалгадан һайжаржа ба хүгжэжэ байна. Түрүү техникэ, социалистическэ промышленностиин ургалта хадаа инженернүүдые, мастернүүдые, мэргэжэлтэ хүдэлмэришэдые ехэ олоор эринэ. Большевистскэ парти болбол орон дотор хэрэгтэй специалистнуудай кадрнуудые бэлэдхэхэ тухайда сусаршагүйгөөр анхарна. Зүгөөр, инженернүүд ба техникүүдые промышленностиин үйлэдбэридэ тараан хубаарилалга тухай асуудал хадаа специалистнуудые зүбөөр хубаарилгатай нягта холбоотой. ВКП(б)-гэй Центральна Комитет ба правительство болбол специалистнуудай һууринь—үйлэдбэридэ гэжэ нэгэтэ бэшэ заадаг байна.

Нилээд олон ажахынхид хадаа энэ шухалын шухала эрилтые кампанейскэ ёһоор дүүргэнэ. Захиралта абаһанайгаа һүүлээр, инженернүүдые үйлэдбэридэ эльгээхэ юм. Харин, удаань нэгэ хэды болоһон хойно, специалистнууд болбол дахин канцеляриида байжа байдаг. Зарим инженернүүд хадаа управленческэ аппарадаа орхижо, үйлэдбэридэ ошоһон аад, һүүлээрнь дахин трестнүүд, наркомадуудта бусаһан тухайдань үсөөн бэшэ фактнууд мэдэгдэнэ.

Предприятинуудай нормальна хүдэлмэриин шухалын шухала условинуудай нэгэнь нигэжэ хазагайруулагдаһан байна. Энээнэй эсэстэ, техническэ дээдэ ба дунда эрдэмтэй болоһон тон олон тоото специалистнууд хадаа шахтанууд, заводууд ба фабрикануудта бэшэ, харин управленческэ аппарадта һуужа байгаа. Энэ таагүй ушар хадаа мүнөө промышленностиин али бүхы һалбаринуудта үйлэдбэриин культурые дээшэлүүлхын түлөө, ажалай бүтээсые ургуулхын түлөө технологическа дисциплиныэн ба продукциин шанарые һайжаруулхын түлөө тэмсэлые шангадхаха ёһотой байһан үедэ хурсаар мэдэрэгдэнэ.

Парти ба правительство болбол цехтэ, шахтада, олзоборилгодохи амжалта түгэс, үрөжэлтэ, зохёон байгуулагша хүдэлмэриин эрхим һайн условинуудые залуушье, мүн хуушаншье специалистнуудта байгуулхые ходоодо эрмэлздэг байһан ба эрмэлзэнэшье. Ажахын ба техническэ аппарадые предприятида дүтэлүүлхын тулада, үйлэдбэриин техническэ хүтэлбэрые һайжаруулхын тулада олон юумэ хэгдээд байна. Зүгөөр, управленческэ аппарат ба предприятинуудай хоорондо, тэрэшэлэн арадай ажахын али нэгэн һалбаринуудахи тусхайта заводууд ба фабрикануудай хоорондо инженернүүд ба техникүүдые зүбөөр хубаарилха зорилго ушөө хүсэд шиидхэгдээгүй.

Нииттэ машинабайгуулгын ба ой модоной промышленностиин наркомадуудай управленческэ аппарадта специалистнуудые һуулгажа байһанайнь тухайда жэшээнүүд һаяхан «Правдада» хэлэгдэһэн байна. 5 мянган хүн—СССР-эй Наркомлесэй системэдэ байһан дээдэ эрдэмтэй специалистнуудай нииттэ тооһоо 66 процентнь—наркомадай, главкнуудай, трестнүүдэй, проектнэ организацинуудай аппарадта, научно-шэнжэлэлгын учреждениинүүдтэ байна. Харин үйлэдбэридэ—леспромхозууд, ой модоной механизированнэ пунктнууд ба фабрико - заводуудай предприятинуудта—специалистнуудай минии 34 процентнь байгаа. Тиин, ой модоной промышленностиин хэдэн арбаад предприятинууд хадаа дээдэ һургуули дүүргэһэн специалистнүүдгүйгөөр хүдэлмэрижэ байна юм.

Химическэ промышленностиин наркоматташье дээдэ һургуулитай специалистнууд буруугаар хубаагдан байна. Арадай ажахын энэ һалбарида ажаллажа байгаа инженернүүдэй бүхы тооһоо—сэхэ үйлэдбэри дээрэ, цехүүд дотор ажаллагшадынь минии 40 шахуу процент. Гэхэ зуура, илангаяа резиновэ промышленностиин предприятинүүд дээрэ специалистнууд яаха аргагүй дутамаг байна.

Энээ залуу специалистнуудые хайшан гээд хубаалаа? Наркомхимпромой кадрнуудые эрхилхэ таһагай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд болбол предприятинуудай дээрэ али тухай хэрэгтэй байһыень харадаа абангүйгөөр залуу специалистнуудые хубаадаг байба. Дээдэ һургуули дүүргэгшэдэй заримынь шэнжэлэлгын учреждениинүүдтэ улаадаг һэн. Залуу специалистнууд өөһэдынгөө хүбиин интересэй түлөө, заводто эльгээгдэһэн томилолгоёо тон химдаар үнгэлэдэг байна. Ихэдэнь, гүрэнэй интерес хохидоно. Наркомхимпромой кадрнуудые эрхилхэ таһагай хүтэлбэрилэгшэд хадаа зарим нэгэн залуу специалистнуудай гээгдэнги үзэлыень дагаад лэ залуу химигүүдые журам сахилгада һургадаггүй, үйлэдбэридөө инаг дуратай болгодоггүй байгаа.

Гадна, наркомадуудай кадрнуудай таһагуудай олонхинь хүдэлмэрилэгшэдынь кадрнуудые хүтэлбэрилхын тулада юушье хэдэггүй байна. Кадрнуудые эрхилхэ таһагуудай зарим хүтэлбэрилэгшэдынь шууд түргөөр ба эрид шангаар хүдэлмэрилжэ шаданагүй. Заводһоо һөөхэлтүйгөөр зугадажа арилһан, залуу специалист-инженер Бюроковые Наркомхимпромдо упи удаан аргадаба. «Аргадалга» ба «гуйлга» болбол гансахан лэ ой модоной ба химическэ промышленностиин наркомадуудта бии бэшэ, харин бусад наркомадуудташье тиимэ фактнууд үсөөн бэшэ үзэгдэнэ. Гэбэшье, залуу инженернүүдэй эрхимүүдынь заводто хүдэлмэрилхөө дуратайгаар ошоно. Яахадааб гэхэдэ: тэдэнэр хадаа ниитэгүрэнэй интересые шухалашална, эдэ интересүүдэй түлөө сэдьхэлээ зобоно, баһа завод дээрэ хүдэлмэрилжэ опытой болоод, үйлэдбэриие һайнаар эмхидхэгшэ болохо шадаха байна. Завод—зориг һайнтай, бэеэ даанги, үйлэдбэриин командирнуудые бэлэдхэхэ эрхим һургуули мүн. Инженер болбол завод дээрэ хүдэлмэрилхэдөө техникые саашадань дэлгэрүүлхын тулада ажаллажа шадаха үргэн аргатай болохо юм.

Специалистнуудай олонхинь албан газарай аппарат соо һууха бэшэ, харин үйлэдбэри дээрэ ажаллаха ёһотой. Специалистнуудые зүбөөр хубаарилга—технологическа дисциплиныэ бүхөөр тогтоолгын, цех соо гуримтай болголгын, үйлэдбэри дээрэ культурые дээшэлүүлгын түлхюур мүн. Наркомат болбол тэрэнэй еерынь предприяти бүхэндэ хэды инженернүүд ба техникүүд хэрэгтэй байһанине, предприяти дотор специалистнуудай зүбөөр табигдаһанай байдалые мэдэжэ уялгатай.

Албан газарай аппарадай структурань тодо һонор боложо байна. Энээнтэй хамта, хэдэн олон инженернүүд ба техникүүд сүлөөтэй болоно. Зүгөөр, тэдэнэр баранаа үйлэдбэри дээрэ ажаллахаар ошоно бэшэ. Тэдэнэй заримынь дахяад канцелярии соогоо—заводоуправлениин таһагууд соо сугларна. Албан газарай аппарадай структурые тодо һонор болголго хадаа үйлэдбэриин цехүүдые һайнууд, опытой инженернүүдээр ба техникүүдээр бүридхүүлхын тулада хэрэглэгдэхэ ёһотой.

Нэгэн үедэ ажахын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд болбол специалистнуудые аппарат сооһоо үйлэдбэри дээрэ уялгата ёһоор эльгээхэ эрхэ манда үгтөөгүй байна гэжэ гомододог һэн. Инженернүүдые, техникүүдые, мастернүүдые, албахаагшадые ба мэргэжэлтэ хүдэлмэришэдые нэгэ предприятиһаа нүгөөдэнь уялгата гуримаар эльгээхэ тухайда, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ, октябриин 19-нэй үдэр тараһан байна. Зүгөөр, ажахын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд болбол инженерно-технический хүсэнүүдые зүбөөр хубаарилан табихын тулада, өөһэдтөө үгтэһэн эрхэеэ үшөө дутамагаар хэрэглэнэ.

Специалистын һуури — үйлэдбэри дээрэ! Советскэ инженернүүд түрүү хүнүүд энээниие һайса мэдэнэ. Өөрынгөө хэрэгтэ дуратай партийна ба партийнабэшэ инженер болбол үйлэдбэри дээрэ ажаллаха гэһэн өөрынгөө хэрэгтэй үхибүүнээ—завод дээрэ ажаллаха, тэрэ таха, өөрөө завод дээрэ, цех соо конструкторскэ бюродо ошоно. Тэрэ хадаа завод дээрэ олохые хүсэнэ, ушарынь, өөрынгөө тэрэ ороно инаг дуратай ба гүрэнэй түһалалжатайгаар һураһан эрдэмээ ашагтайгаар хэрэглэхын түлөө эхээр оролдоно.

(«Правдын» түрүү бэшэгһээ).

1940 оной малажалай хүдэлмэриин дүнгүүд тухай

Социалистическэ мүрысөөнэй республиканскэ жюрин тогтоол

1940 ондо малажалые хүгжөөлгын дүнгүүдые зүбшэн хэлсээд, социалистическэ мүрысөөнэй Республиканскэ Жюрин тэмдэглэхэнь хадаа, малажалые хүгжөөлгын гүрэнэй түсэбые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэжэ, адуу малнуудые үбэлжэлгэдэ эрхим һайнаар бэлэдхэхэ, адуу малнуудые худалдан абалгын, фермэнүүдые гүйсэдөөр хүсэлдүүлхын, малнуудай түлнүүдые абалгада жэшээтэ һайнаар бэлэдхэхэ бүхы арга байдалнуудые байтар, илангаяа Селенгын, Яруунын, Окын, Заиграйн, Закаменай, Тунхэнэй, Зэдын ба бусад аймагуудаар, сомоной соведүүдээр, колхозуудаар энэ хүдэлмэринүүд болбол тон хангалтатайгөөр үнгэргэгдэһэн ба үнгэргэгдэжэшье байна. Колхозно-товарна фермэнүүдые хүсэлдүүлхэ, түсэбые дүүргэлтэ болтохо бүхы арганууддаа байдашье һаа, мүнөө хүрэтэр Зэдын, Кабанскын, Яруунын, Закаменай аймагуудай бүхы колхозуудайнь минии 30 процентнь малажалай 2 комплектнэ фермэнүүдтэй байна.

Энээнтэй хамта, Жюри болбол Баргажанай аймагай колхозуудта (ВКП(б)-гэй Айкомой секретарь нүхэр Сосов, Аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэнь нүхэр Бертунов) малажалые хүгжөөлгын гүрэнэй түсэбые дүүргэлтэ ба адуу малнуудые үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл, хонидые намар орооно орууулха кампани гэмгүй һайнаар эмхидхэгдэһэн гэжэ тэмдэглэбэ.

1940 оной январиин нэгэнтэй жэшээлүүлбэл, мүнөө Баргажанай аймагай колхозуудай малнуудайнь тоо толгой иимээр ургаба: морин—10,8 проц., эбэртэ томо мал—17,4 проц., хони ямаан—39,4 проц. ба гахай—34,1 процент.

Мүн түл хаялта пилээдгүй бага болоһон байна юм.

Тус аймагай бүхы колхозууд болбол адуу малнуудые үбэлжэлгэдэ хангалтатайгаар бэлэдхэһэн байна. Зоотехническэ барилгануудай түсэб болзорһоо урда 135 проц. дүүргэгдэбэ.

Хонидые искусственнаар урэжүүлгын түсэб болзорһоо урда 103 проц. дүүргэгдэһэн ба эбэртэ томо малай шанарые һайжаруулга 173 проц. дүүргэгдэһэн байна.

Жюри тогтооно:

1. БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй дамжуулгын Улаан Тугые Баргажанай аймагта үлөөхэ.

2. БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй дамжуулгын Улаан Тугай түрүүшын кандидат болгон Мухар-Шэбэрэй аймагые (ВКП(б)-гэй Айкомой секретарь нүхэр Будаев, Аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Будажабэ) баталаха.

3. 1941 оной январиин 10 хүрэтэр аймаг дотороо 1940 оной малажалай хүдэлмэридэхэ социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые буридхахыень, мүрысөөнэй дүнгүүдые шалгаха үедөө ба зүблөөнүүдые үнгэргэхэ үедөө 1941 он соо хамтын малажалые саашадань улам хүгжөөхын түлөө социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлхын зорилгоор, малажалай эрхим стахановецуудай хүдэлмэриин опыдые колхоз хоорондын ба аймагай зүблөөнүүд дээрэ зүбшэн хэлсэхыень, аймагуудай газарай таһагуудта, Аймгүйсэдкомуудта дурадхаха.

4. Адуу малнуудай үбэлжэлгые эрхим һайнаар үнгэргэлгэ, малнуудай түл абалгада эрхимээр бэлэдхэлгэ ба түлнүүдые 100 проц. үсхэлгэ, сабшалан ба бэлшээрые һайжаруулха хабарайүбэлэй хэмжээнүүдые эрхимээр эрхилэлгэ, зоотехнуралсалые һайнаар дэлгэрүүлгэ, малажалай ашаг үгэлые дээшэлүүлгэ, 1941 оной зоотехническэ барилганууда эрхим һайнаар бэлдхэлгэ, малажалай фермэнүүдтэ, бригадануудта, үбэлжөөнүүдтэ ниитын культурна хүдэлмэринүүдые һайнаар табилга, колхозно-товарна фермэнүүдые хүсэлдүүлхэ ябалай болбол хабар-үбэлэй үеын социалистическэ мүрысөөнэй гол шухала зорилгонууд болохо ёһотой гэжэ Жюри тогтооно.

Жюриин түрүүлэгшэ—БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ И. БОРСОЕВ.

Жюриин гэшүүд:

БМАССР-эй Газартаряаланга Наркомой орлогшо Б. ЗОНХОЕВ.

ВКП(б)-гэй ОК-гэй хүдөөажахын таһагые даагшын орлогшо Ч. ДУГАРОВ.

Хүндэтэ айлшад ёһоор угтаха

(Манай корреспондентһээ).

Манай эхэ оронай центральна областьнуудһаа Бурят-Монголдо нүүжэ ерэгшэдые хүндэтэ айлшад ёһоор угтан абахын тулада түрүү колхозууд эрхимээр бэлэдхэжэ байна.

Жэшээлхэдэ, Буденнын нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Побоков) нүүжэ ерэхэ булэ бүхэндэ тусхай гэрнүүдые түхеэрһэн ба бууса шадарай газар таһалба. Мүн үхэр малнуудые үгэхөөр хараална.

Тэрэшэлэн, Цаган-Усанай ба Борго́йн сельсоведүүд болбол нүүжэ ерэгшэдые хүндэтэйгөөр угтан абахаар шухала хүдэлмэринүүдые түлэг ябуулжа байна. Феликс Дзержинскын нэрэмжэтэ колхоз (Ц.-Усанай сельсовет) үнгэрһэн жэлдэ нүүжэ ерэгшэдые угаа һайн бэлэдхэлтэйгээр угтаһан юм. Энэ жэлдэшье бага бэшэ хэмжэээбүүлгануудые бэелүүлэн, тэдэнэй ерэлгын үдэрые болзолхо хоорондо сайн найр болгохоор түхеэрнэ.

Гэхэтэй хамта, Зэдын аймагай зарим колхозууд энэ шухалын шухала хүдэлмэрие хэрэгсээнгүйгөөр, мүнөө ямаршье бэлэдхэлгүй һанаа амар һууха байжа юм. «Красный Восток» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Воронин) аяар арба гаран гэрнүүдые заһабарилха ёһотой аад, мүнөө арай гэжэ хоёр-гурбан гэрнүүдые түхеэрһэнөөрөө һанаагаа амараад, «бидэ бэлэмди» гээд һууна.

Зэдын сельсоведэй «Пятилетка» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Кожевников) бууса шадарай газарнуудые сэбэрлэн, хашаануудые шэнээр бариха гэһэн аад, ямаршье хүдэлмэри ябуулаадүй байна.

Зарим колхозуудай хэды иимэ дутуунуудтай байбашье һаань, аймагай газарай таһаг ба Аймгүйсэдком болбол энээн тушаа эрид хэмжээнүүдые абанагүй.

Нүүжэ ерэгшэдые хүндэтэйгөөр угтахын түлөө эрхимээр бэлэдхэхэ—колхоз бүхэнэй, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд бүриин арюун үүргэ уялга мүн.

Ц. ДАМБИЕВ.

Карело-Финскэ ССР-эй нютагууддахи ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ һунгалтанууд тухай уридшалан мэдээнүүд

ПЕТРОЗАВОДСК, декабриин 16. (ТАСС). Карело-Финскэ ССР-эй Верховно Соведэй Президиум болбол 1940 оной декабриин 15-да үнгэргэгдэһэн, районууд, городууд ба городуудахи районуудай, сельскэ, поселкуудай ажалшадай депутадуудай соведүүдтэ һунгалтануудай дүнгүүд тухай мэдээнүүдые окружной һунгуулиин комиссинуудһаа абаба.

Һунгалтанууд хадаа үглөөнэй эртэ 6 часта эхилэн байба. Нютагуудахи ажалшадай депутадуудай соведүүдтэ һунгалтануудай окружной һунгуулиин комиссинуудай мэдээсэһэн ёһоор, бүхы районуудаар, городуудаар, селонуудаар ба поселогуудаар һунгалтанууд үдэрэй 4 час хүрэтэр һунгагшадай олонхинь голосуудаа үгэһэн байба. Декабриин 15-ай һүниин 12 часта голосовани дүүрэбэ.

Окружной һунгуулиин комиссинуудай уридшалгын мэдээсэлэй ёһоор, голосованида бүхы һунгагшадай 98-һаа доошо бэшэ процентнь хабаадалсаһан байна.

Окружной һунгуулиин комиссинуудай мэдээсэлээр, бүхыдөө 5699 депутадууд һунгагдаһан ба тэдэнэрһээ: районно соведүүдтэ—739 депутадууд, городой соведүүдтэ—627 депутадууд, городуудахи районно соведүүдтэ—152 депутадууд, сельскэ соведүүдтэ—3934 депутадууд ба поселкуудай соведүүдтэ—247 депутадууд һунгагдаба.

Районно, городуудай, городуудахи районно, сельскэ ба поселкуудай соведүүдтэ һунгагдаһан бүхы депутадууд хадаа коммунистнуудай ба партийнабэшэнүүдэй блогой кандидадууд болоно.

Мэдээсэл

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретариат болбол СССР-эй орденуудаар шагнагдагшадта нигэжэ мэдээсэнэ: 1937 оной апрелиин нэгэнһээ хойшо үгтэһэн орденуудай документнүүд ба тэрэ документнүүдээр мүнгэ абаха, түмэр замаар түлбэригүй ябаха болзорынь 1940-41 ондо дүүрэхэ байһан тулада, хуушарһан документнүүд болбол 1941 оной январиин нэгэнһээ хойшо орденуудай шэнэ документнүүдээр һэлгэгдэнэ.

Һэлгэгдэхэ документнүүд гэхэдэ: орденэ книжкэ, мүнгэ абаха ба түмэр замаар ябаха билет дүүдые абаха купонуудай книжкэ болоно.

Орденуудай документнүүдые һэлгэлгэ болбол шагнагдагшадай байһан нютагуудта гүрэнэй центральна ба районно нөөсэлгын кассануудаар хэгдэхэ байна.

1936 ба 1937 онуудта абаһан орденуудай документнүүдтэй шагнагдагшад болбол хуушарһан документнүүдые бүридхэхэ ба регистрацилха таһагта (Москва, Берсаневская Набережная, д. № 2/20) эльгээхынь тулада, 1941 оной январь-февралиин торшо дотор өөһэдынгөө документнүүдые нютагайгаа центральна гү, али районно нөөсэлгын кассада распискаар үгэхэ ёһотой.

Шагнагдагшад болбол нөөсэлгын кассада орденуудайгаа документнүүдые үгэхэтэйгөө хамта, нютагай соведэй гү, али хүдэлмэрилжэ байһан организацияараа үнэмшэлэгдэһэн, 5Х6 см. хэмжээтэй гурбан фотокарточкануудые үгэлсэхэ байна.

ҺҮҮЛЭЙ МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

ТАИ БА ФРАНЦУЗСКА ИНДО-КИТАЙ

ТОКИО, декабриин 16. (ТАСС). Таин авиаци болбол 48 часай торшо дотор шэмээгүй байһанаа, французскэ Индо-Китадай хилэдэхи районуудые дахин добтолжо эхилбэ гэжэ Японии Домей Цусин агентство мэдээсэбэ. Үсэгэлдэр Таин 8 самолет 30 гаран бомбонуудые Льен-Тьян, Саваннакет городууд ба түмэр замай станцинууд дээрэ хаяба.

ИТАЛЬЯНСКА АВИАЦИИН ЯБУУЛГАНУУД

РИМ, декабриин 16. (ТАСС). Декабриин 15-ай һүни Мальтын агаарай базые итальянскэ авиаци бомбодобо гэжэ, Стефани агентство мэдээсэнэ. Бомбонуудынь томилолгоһон бүхы объектнүүдэе тудаба гэжэ тэмдэглэгдэбэ.

Хойто Африкын фронтдохи байдал

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 16. (ТАСС). Английскэ мотомеханизированнэ частьнууд хадаа Барди шадар хүрэбэ гэжэ, Юнайтед Пресс агентствын Каирдахи корреспондент мэдээсэнэ. Баталамжагүй мэдээнэй ёһоор, англичанууд хадаа Соллумые эзэлһэн хэбэртэй. Англичанудай баруун сүл губирүү добтолоһоор плендэ абтаһан итальянецуудай ниитэ тоонь 50 мянга хүрэбэ. Мүнөө англичанууд Ливирүү гэжэ добтолон ороход һэдэгэгүй гэжэ баг баагадана. Хүнэтэй хүргүүдаар хэлсэхэдээ, англичанудай коммуникацинуудаа бүхэлэн тула, «хүнгэн амисхаал» шухала гэлсэнэ. Англиин зарим сэрэгүүд хэдэн пунктнүүдаар ливийскэ хилые ото дабажа шадаба. Сухарижа ябаа итальянскэ частьнууд үсөд зүршэгэр узүүлнэ.

Турцида хэрэглэлые багадхалгын кампани ябуулагдана

АНКАРА, декабриин 16. (ТАСС). Турцида «нөөсэлгын недели» ябуулагдана. Декабриин 12-то Анкарада нөөсэлгын дэлгүүр ба доходуудай национальна общестын түрүүлэгшэ, депутат Меджидэ Озалп радиогоор үгэ хэлэбэ. Тэрэ хадаа улсхоорондын оршомбайдалай хурсадажа байһан тон шухала гэжэ заабапас байгаа рилха зууртаа, бусад оронуудһаа асарһан эд бараанай хэрэгсэлые хэмжээтэй болгохые ба бараанай ба барзас арбинаар урсгаха урялган арад зондоо хандаба. Орон дотороо багаар хэсэхэ ябуулахаа һуулаха, юуб гэхэдэ, харгы замда ехэ наад ушаруулдаг байна гэжэ хэлэбэ. Тэрэшэлэн, оратор хадаа «сайса саарха багаар хэрэг» арад хэлсэн урялгаба.

Политгэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска зүблөөнһөө

БМАССР-эй политгэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска зүблөөн дээрэ

(Баргажанай аймагай культурын байшанай директор нүх. Винтерголлерай элидхэлһээ)

Урдань эрдэм гэгээрэлгүй, тон гээгдэнги байһан Баргажанай аймагай центр хадаа мүнөө зол жаргалаар ба хүхюу баяраар орьёлон байгша культурын центр болоо. Тэрэнэй шарайнь советскэ засагай 23 жэлэй торшо соо ехэтэ хубилжа, хүсэн түгэсөөр хүгжэжэ байна. Партиин XVIII съездын түүхэтэ тогтоолнууд болбол бүхы хүдэлмэришэд, таряашадые культурна ба эрдэмтэй болгохо зорилго табиба.

Мүнөө манай аймагай центртэ: 14 мянган номуудтай ба 1128 уншагшадтай библиотекэ, мүн тэрэшэлэн больница, амбулатори, хүүгэдэй ясли, нэгэ дунда ба хоёр эхин һургуулинууд, олзобориин хоёр артельнүүд, табан магазинууд, радиостуди, 15 улаан булангууд ба бусад хэдэ хэдэн культурна эмхинүүд бии. Хүсэтэ электростанци баригдажа байна, 300 һууритай шэнэ кинотеатрын барилга дүүрэхэнь.

Бидэнэр тусхайта планаа үлүүлэн дүүргэһэнэйгээ түлөө дамжуулгын 6 Улаан Тугуудые абаабди.

Манай аймагай центрдэхи культурын байшан байгуулагдаһаар 15 жэл соо хүдэлмэрилхэ зуураа, үдэрһөө үдэртэ ургажа байна. Урдань таби шахуу хүнэй һууха сандалитай гэр байһан аад, мүнөө 250 хүнэй багтаха таһалгатай, 80 һууритай фойе—уншалгын таһалгатай, выставкэнүүдые эмхидхэхэ комнатотой болобо. Культурымнай байшан соо: Ленинэй зохёолнууд ба ажабайдал, Сталинай зохёолнууд ба ажабайдал, гражданска дайнай түүхын булан, бурят-монгол арадай искусство ба шажанда эсэргүү тэмсэл тухайда фото выставкэ бии.

1940 оной торшо соо 42 зүжэгүүдые, 18 концертнүүдые, 23 вечернүүдые, 55 элидхэлнүүд ба хөөрэлдөөнүүдые, 130 киносеанснуудые эмхидхэбэ.

Байшангай дэргэдэ 9 кружогууд хүдэлмэрилнэ. Оборонно кружогой хүдэлмэридэ 80 хүн хабаадалсана. Дунда һургуулиин военрук нүх. Шестаков гэгшэ тус кружогые хүтэлбэрилжэ, неделидээ нэгэ дахин заняти үнгэргэнэ. Энэ кружогой эдибхитэд байһан нүхэд Гроссман, Поселовский, Этингов ба бусад 1940 ондо Улаан Армида татагдахадаа, ГТО, ВС, ПВХО-гэй значогуудтай болоод ошоһон байнад. Энэ хадаа тус кружогой ямараар хүдэлмэрилһыень харуулна.

Драматическа кружогнай байшангай анхан байгуулагдаха үедэнь эмхидхэгдэһэн аад, мүнөө драматическа коллектив болон дэбжэжэ, тэрэнэй хүдэлмэридэнь 30 хүн хабаадалсана. Энээнэй хүдэлмэридэ эдибхитэйгээр хабаадалсадаг хүнүүд тухайда хэлэхэ хэрэгтэй болоно. Промартелиин хүдэлмэрилэгшэ—60 наһатай Страхова В. М. тус кружогто 12 жэлдэ хүдэлмэрилхэ зуураа, репетицинүүдтэ алгадгүй хабаадалсажа, үүргээ эрхимээр наадана.

Эхин һургуулиин багша Загрядская И. И. ба уһан замай транспортын хүдэлмэрилэгшэ Малыгин гэгшэд 14 жэлэй торшо соо бидэнэртэй хамта хүдэлмэрилбэ. Нүхэр Малыгин болбол манай сценэ дээрэ 300-һаа дээшэ дахин наадаһан байха юм.

Слабканинов А. хадаа культурын Байшангай байгуулагдаһан үеһөө эхилээд мүнөө хүрэтэр—15 жэлдэ драмкружогой хүдэлмэридэ хабаадалсана.

Дунда һургуулиин багша, манай драмколлективэй режиссер нүх. Петушинский П. С. гэгшэ сусаршагүй оролдосотойгоор хүдэлмэрилдэг ба эрхим шударгышуудай нэгэн гэжэ тоологдодог.

Манай драмколлектив Н. А. Островскын, Горькын ба бусад суута зохёолшодой зүжэгүүдые табяа.

Зүгөөр, манай хүдэлмэридэ дутуу дунданууд бии. Эдэниие дары усадхан, эрхим амжалтануудые түйлажа, Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадалсаха хүндэтэ эрхэ олохо ба БМАССР-эй Наркомпросой дамжуулгын Улаан Тугые абажа шадахабди гэжэ зүблөөндэ хабаадагшадые найдуулнаб.

Политгэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй хүмүүжэлыень дээшэлүүлхэ

(ВКП(б)-гэй Тунхэнай Айкомой секретарь нүхэр Наталиновай үгэһөө).

Мүнөө хүдөөдэ олониитэ колхозникуудай культурна эрилтын угаа ехээр ургахатай хамта, илангаяа ажалшадые коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ асуудалнуудые хаа-хаанагүй үргэнөөр табигдажа байгаа үедэ, политгэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй урда тон харюусалгатай ба хүндэтэй зорилгонууд табигдана. Тиибэ-яабашье, манай республика дотор политгэгээрэлэй хүдэлмэри юрэнхы дээрэнь хаража үзэхэдэ, муугаар ябуулагдана гэжэ сэхэ мэдэрхээр байна.

Манай аймаг соо 10 уншалгын байшангууд, социалистическэ культурын 1 байшан, колхозно 20 клубууд бии. Теэд, элэнэй олонхинь хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Шалтагааниинь юуб? Нэгээр, дурсагдагша эмхинүүд политическэ һайн бэлэдхэлтэй кадрнуудаар хангагданагүй. Хоёроор, олонхи ушарта, политгэгээрэлэй зарим хүдэлмэрилэгшэд идейно-политическэ хэмжээнэйнгээ бага дээрэһээ, парти ба правительствын тогтоолнуудые саг соонь зүбөөр ойлгуулжа шаданагүй. Тиимэһээ, политгэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй идейно-политическэ хэмжээень дээшэлүүлхэ тухайда анхаралаа табиха шухала.

Бидэ, һаяхан политгэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй (клубуудые, уншалгын байшангудые даагшад ба бусад) зүблөө татажа, эндэ шухала асуудалнуудые зүбшэн, саашадаа хэхэ хүдэлмэринүүдэй тодорхой хэмжээябуулгануудые хараалһан байнабди.

Үзэг бэшэг мэдэхэгүйе усадхаха тухайда зохихо хүдэлмэри ябуулагданагүй, үзэг бэшэг мэдэхэгүйшүүдэй тоо бүридхэл муугаар хэгдэнэ. Тиин, үзэг бэшэг мэдэхэгүйшүүдэй тоонь олон болоһон байна. Арадай гэгээрэлэй Комиссариадһаа хэдэн этигэмжэтэд ябабашье, тус хүдэлмэри тухайда анхаралаа табидаггүй байха юм.

Колхозно клуб—хүдөөдэхи культурын гуламта

(Билютайн сельсоведэй (Бичура), Сталинай нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи клубые даагша нүхэр И. К. Баженовтай хөөрэлдөөн)

Манай колхозой стахановецууд, ударнигууд ба активистнүүд болбол клубайгаа хүдэлмэриие шэнэдхэн табилгада эршэмтэйгээр оролсоно. Энээнэй ашаар мүнөө жэлдэ клубнай үбэлые һайн бэлэдхэлтэйгээр угтаба. Доторхинь гоё һайхан уранзурагуудаар, лозунгнуудаар, вождьнорой портредүүдээр шэмэглэгдэнхэй ба һаруул сэбэрхэн байдаг.

Клубай дэргэдэ колхозникуудай культурна хэрэгсэлнүүд—патефон, гитара, балалайка, мандолин, шумовой инструмент, физкультурна хэрэгсэлнүүд, шатар, дойбод, хоёр биллиард, 470 номуудтай библиотекэ ба бусад бии юм.

Мүн колхозой активистнүүд—залуушуудһаа бүридэһэн уранһайханай хэдэн кружогууд муу бэшээр хүдэлмэрилнэ. 17 колхозникуудай хабаадалгатай драматическа кружок (хүтэлбэрилэгшэнь эхин һургуулиин багша нүхэр Багшеева) болбол ноябрь һара дотор колхозникуудтаа «Сэсэгүүд», «Захар абага», «Бэлэг» гэжэ гурбан зүжэгүүдые харуулаа. 36 хүнэй хабаадалгатай дуунай кружок ород арадай гурбан дуунуудые, 39 хүнэй хабаадалгатай хүгжэмэй кружок колхозно элдэб частушкануудые һураһан байна. Физкультурна кружогойхид турник дээрэ хэдэн удаа заняти үнгэргөө. Гадна, агротехническэ (хүтэлбэрилэгшэнь полиин опытник нүхэр Перевалов), зооветеринарна эрдэмые шудалха (хүтэлбэрилэгшэнь С. В. Баженов) кружогууд хүдэлмэрилнэ. Ханын газетэ һарадаа хоёр удаа гаргагдадаг байна.

Клубай дэргэдэ планай ёһоор сагүргэлжэ лекци, хөөрэлдөөн ба коллективнэ уншалга болодог. Уранһайханай уншалгые эхин һургуулиин багша нүхэр Перевалова үнгэргэнэ. Эндэ колхозникууд олоороо сугларжа сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэдэг болоо. Клубай активай хүсөөр бүридэһэн 16 хүнэй хабаадалгатай агитколлектив болбол бригаданууд, полевой стануд дээгүүр хөөрэлдөөнүүдые, суглаануудые үнгэргэнэ.

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой бүхы колхозникууд болбол 1939 ондо үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадалаа усадхаһан байна. Мүнөө үзэг бэшэг бага мэдэхэ 47 хүнүүд ехэ наһатанай һургуулида һуралсанад.

Клубай эдибхитэдэй үүсхэлээр колхозой садай дэргэдэ хүүгэдэй каток эмхидхэгдээ.

Һаяхан, клубай совет һунгагдаба. Энээндэ колхозой эрхим стахановецууд, хүдөөгэй багшанар, агрономууд, врачууд ба бусад оролсобо.

Эдэнэр клубайгаа хүдэлмэриие саашадань бүри һайжаруулхын түлөө тэмсэжэ байна.

Библиотекын хүдэлмэриие һайжаруулха

Ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ библиотекын үүргэ угаа ехэ байна. Гэбэшье, библиотекын хүдэлмэри тухайда багаар анхарагдана. Манай районно библиотекэ болбол мүнөө 13 мянган номуудтай, энэ хадаа ажалшадай культурна эрилтые үшөө хангаагүй. Тиимэһээ 1941 ондо 15-16 мянга болгохые хүсэжэ байнабди. Энэ жэлдэ уранһайханай литературанууд ехэ үсөөн байгаа. Энээнһээ хойшоо республикын бибколлеги хадаа уранһайханай литературануудые олоор эльгээжэ байхань шухала. Гадна, ажалшад болбол бурят-монгол хэлэн дээрэ гаргагдаһан литературануудые ехээр уншадаг ба һонирходог болоо.

Социалистическэ культурын байшангууд, клубууд ба уншалгын байшангууд болбол номуудые хайшан гэжэ хэрэглэхые хүсэд мэдэдэггүй байна. Олонхи ушарнуудта номуудынь үгы болодог ба тоо мэдээень абадаггүй байна. Тиимэһээ номуудые хайшан гэжэ хэрэглэхэ тухайда семинар хэжэ байгаа һаа ехэ туһатай байха һэн, бидэ нэгэ дахин семинар хээбди. Номуудаар выставкэ эмхидхэхэ, уншалгын зал соо сэбэр һаруулхан, зохистой байлгаха тон шухала. Библиотекын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалистическэ соревнованиие үргэнөөр ябуулха шухала байна.

ТЕЛЯТНИКОВА—Тунхэнэй аймбиблиотекые даагша.

Хонидой харууһалгые һайжаруулха

Ноёхоной сомоной, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ОТФ-гэй гурбадахи гүртэдэ 4 хонишод хүдэлмэрилдэг. Эдэнэр 700 шахуу хонидые харууһалжа хүшэхүрдэггүй юм. Тиихэдэ, гүртыень даагша Юндунов гэгшэ ажалдаа һаналаа хандуулангүй, зайгуултажа ябадаг байна.

Колхозой түрүүлэгшэ Гапилов иимэ байдалые мэдэжэ байгаад. амгаланаар хандана.

С. БИЛИКТУЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хандагатайн Мэхле сопунктын модохюрөөдэлгын бригада.
Наада талада: үдэрэйгөө нормые үдэр бүхэн үлүүлэн дүүргэгшэ—бригадир Овчинникова.

П. Михайловай фото.

Түрүүшүүлтэй зэргэшэхэ

(Манай корреспондентһээ)

Советскэ худалдаанай хүдэлмэрилэгшэд болбол үргэн ниитэ ажалшадай үдэр бүриин шухала эрилтэнүүдые хангаха тон хүндэтэй ба харюусалгатай үүргэ дүүргэнэ.

Хэды иимэ байбашье һаань. Зэдын аймагай эд хэрэглэгшэдэй кооперациин зарим сельпонууд хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ, пайщигуудай эрилтэнүүдтэ анхаралаа багаар хандуулна.

Доодо-Торын, Бургалтайн, Дырестейн сельпонууд урдаа табигдаһан угаа шухала зорилгонуудые гүйсэд бэелүүлжэ шаданагүй. Гүрэнэй зөөриие хорологшодтой, хулгайлагшадтай шангаар тэмсэдэггүй дээрэһээнь, найдабари багатай хүнүүд кооперацинуудай хүдэлмэридэ шурган ороод, өхэнүүд үрилтэнүүдые хэнэ. Эдэ сельпонуудта эд бараа худалдаха түсэбынь һара бүри дүүргэгдэдэггүй ба дебиторско үринүүдээр ехэ.

Тус сельпонуудай түрүүлэгшэнэр үргэн хэрэглэлэй эд бараануудаар өөһэдынгөө сомонуудай колхозникуудые саг соонь хангаагүй. Керосин, дабһан, зуруул гэхэ мэтын зүйлнүүдые саг дары абаашажа үрдинэгүй.

Мүн тэрэшэлэн, аймагайнь центртэхи сельпогой (түрүүлэгшэнь нүхэр Григорьев) хүдэлмэридэ дутагдалнууд олон. Лавкануудынь культурна ба ариг сэбэрые сахилгаар доодо хэмжээдэ байһаар. Сельпогой продавец нүхэр Калмынин ба раймагай продавец Дамбаев гэгшэд эд хэрэглэгшэдтэ шэрүүнээр хандадаг зантай.

Зүгөөр, жэшээтэ һайн ба түрүү сельпонууд аймаг доторонь олон бии. Гэгээтын Алцагай, Дээдэ-Торын ба бусад сельпонууд худалдаа-наймаанайгаа түсэбые квартал бүри үлүүлэн дүүргэнэ.

Худалдаанай хүдэлмэридэ шадамар ба дүришэлтэй боложо байһан эрхим хүнүүд эдэ сельпонуудта үдэрһөө үдэртэ улам олошорно. Эрхим сельпонууд болбол өөһэдынгөө худалдаа-наймаанай хүдэлмэридэ түрүүшүүлэй опыдые үргэнөөр хэрэглэдэг. Хүдэлмэрилэгшэдэйгээ дунда социалистическэ соревнованиие үргэнөөр дэлгэрүүлнэ.

Ц. ДАМБИЕВ.

Консультаци

„ИМПЕРИАЛИЗМ—КАПИТАЛИЗМЫН ДЭЭДЭ ШАТА“ ГЭЖЭ ЛЕНИНЭЙ ДЭБТЭР ТУХАЙ

В. И. Ленин болбол Цюрихтэ (Швейцари) эмиграцида байхадаа, „Империализм—капитализмын дээдэ шата“ гэжэ дэбтэр зохёохын тулада 1915 оной хахадһаа 1916 оной июнь хүрэтэр хүдэлмэрилһэн байгаа. Тус дэбтэрынь Марксын „Капиталай“ гениальна үргэлжэлэл гэжэ мэдэрэгдэһэн байна. Шэнэ условидо, монополистическэ капитализмын условидо, марксизмын һургаалые саашадань хүгжөөгшэ, Ленинэй энэ научна хүдэлмэри болбол научна гайхамшаг зохёол мүн болоно. Гэхэтэй хамта, капитализмда эсэргүү шиидхэлы штурмда, пролетариадай диктатурын түлөө тэмсэлдэ пролетариадые жагсаагша, революционно тэмсэлэй дайшалхы программа мүн.

„Империализм—капитализмын дээдэ шата“ гэжэ Ленинэй дэбтэрэй удхашанарынь юундэб гэхэдэ, тэрэ болбол XIX зуун жэлэй эсэсэй ба XX зуун жэлэй эхин үеын капитализмын онсо илгаануудые элирүүлһэн ба империализм хадаа капитализмын тусгаар историческа шата мүн гэжэ харуулһан байна. Ленинэй бэшэһэниинь: „Энэ онсо илгаа болбол гурбан янзын байна—империализм хадаа 1) монополистическэ капитализм; 2) үмхиржэ байгаа капитализмын мүлжэгшэ хүсэн; 3) хосоржо байгаа капитализм мүн“. (Ленин, том XIX, хуудаһан 301).

Ленинэй заабариин ёһоор, монополизм хадаа ямар зүйлнүүдтэ харагданаб гэбэл: нэгэдэхеэр, капиталистнуудкартельнүүдэй, синдикадуудай ба трестүүдэй томо нэгэдэлнүүдэй союз бии болоо: хоёрдохёор, бүхы экономическа ажабайдалыень хүдэлгэгшэ томонууд нэгэдхэгдэһэн банкнууд байгуулагдаа; гурбадахяар, сырье ой эхин гарсануудынь монополидо хабаадуулагдаа; дүрбэдэхеэр, монополинуудай хоорондо дэлхэйн дайдые экономическа хубаалга эхилээ; табадахяар, дэлхэй дайдые территориальна хубаалга дүүрэжэ, дэлхэйн бүмбэрсэгэй территориэ „агууехэ державануудай“ эзэмдэлгэдэ ороо. Эдэ условинуудта, мүнгэн капитал „эзэн болоно“ байһыень Ленин харуулһан байна.

Угаа ехэ бодото материалые баримталан, Ленин болбол монополистическэ капитализмын бии болоһо хадаа социализмын материальна уридшалгануудые байгуулгада хүргөө, капитализмые зүрилдөөнүүдые тон ехээр хурсадхаа, пролетарска социалистическэ революциие, хүдэлмэришэн ангиин гарта засагые оруулхын түлөө, пролетариадай диктатурын түлөө тэмсэлые үдэрэй ээлжээндэ табяа гэжэ тон эли тодоор харуулһан юм.

Трестнүүд, картельнүүд, синдикадууд болбол үлүүлэн үйлэдбэрилгын кризисүүдые усадхалгада хүргэнэ гэһэн хэеэртэйгээр хэлэһэн II интернационалай лидернүүд, социал-шовинистнуудай үлигэрые Ленин наадалан шооложо, тэдэндэ эрид хатуу сохилто үгэһэн байна. Монополиин ургалта хадаа кризисые усадхахагүйһөө гадна, тэрээниие улам бүри хурсадхана, шангадхана гэжэ Ленин харуулаа һэн.

Империализмын үедэхи капиталые зөөлгэ болбол капиталистическэ монополинуудай мүлжэлгые бүри ехээр дэлгэрүүлжэ, олонхи нацинуудые дарлаха ба мүлжэхэ үндэһэ һууринь болоһон байна. Энэ болбол метрополинууд ба колонинуудай хоорондохи зүрилдөөнүүдые эрид шангаар хурсадхана.

Тэрэшэлэн зараа-гаргалгын рыногэй ба нүлөөлгын сферын түлөө тэмсэл империалистическэ оронуудай хоорондо шангадхана, юундэб гэхэдэ, монополи хадаа конкуренциие болюулхагүйһөө гадна, харин тэрэниие бүри ехээр шангадхана. Хэдэн дахин хубаагдаад байһан дэлхэй дайдые дахин шэнээр хубааха гэһэн империалистическэ оронуудай хоорондохи дайнууд хадаа зайлашагүй үзэгдэл болонхой. Империализмын хүсэнүүдые һуладхалаг ба империализмда эсэргүү тэмсэлдэ шухала условинуудые бии болгодог, томонууд конфликтнүүд капиталистнуудай лагерьта бии гэшэ.

Империализмын шунахай аашые элирүүлэн, Ленин болбол капитализмын үмхирэлгын формануудые харуулһан байна. Капитализм хадаа үмхи, һандаранги байгуулалта, историин үлэгдэл, ниигын ажабайдалай реакционно үзэгдэл болоо.

Нүхэр Сталин болбол ленинизмын үндэһэ һууринууд тухайда өөрынгөө зохёол соо иигэжэ хэлээ һэн: „Империализм болбол капитализмын зүришэлдөөнүүдые һүүлэйнь чертада хүрэтэр, туйлынь хэмһээнь үнгэргэр хурсадуулна, тэрэнэй удаа революци эхилнэ“ (Сталин, „Ленинизмын асуудалнууд“, хэблэл 10, хуудаһан 3).

„Империализм—капитализмын дээдэ шата“ гэжэ ленинскэ дэбтэрэй үндэһэ һууринь хадаа капитализмын тэгшэ бэшээр хүгжэдэг тухайда закон нээлгэ ба баримталалга болоно. Энэ законһоо үндэһэлэн, Ленин болбол түрүүшээр үсөөн гү, али нэгэ капиталистическэ орондо социализмын илажа шадаха байһан тухайда ба тэрэшэлэн бүхы оронуудта нэгэндоро социализмын илажа шадаха тухайда сэсэн вывод хэһэн байна. Ленин иигэжэ бэшээ һэн:

„...Экономическа ба политическэ тэгшэ бэшээр хүгжэхэ ябадал болбол капитализмын зайлашагүй закониинь гэшэ. Тиимэһээ, социализм хадаа түрүүшээр үсөөн гү, али нэгэ капиталистическэ орондо илажа шадаха байна. Энэ оронойилаһан пролетариат болбол капиталистнуудые экспроприировалаад ба өөртөө социалистическэ үйлэдбэриие эмхидхээд, бусад оронуудай дарлагдаһан ангинуудые өөр тээшээ хандуулан, үлэгшэ капиталистическэ дэлхэйе эсэргүүсэн бодхо һэн...“ (ВКП(б)-гэй историин хуряангы курс, хуудаһан 220).

Капитализмын тэгшэбэшээр хүгжэхэ ябадалай закон хадаа урданшье байһан юм. Маркс болбол энээниие мэдэдэг байгаа. Зүгөөр, тиихэдэ ус овинуудынь ондоо байгаа, тиимэһээ, тэрэ болбол хүгжэлтын шиидхэхы закониинь байгаагүй.

„Империализм—капитализмын дээдэ шата“ гэжэ дэбтэр соогоо, Ленин болбол, XX зуунай үедэ капитализмаар олгдоһон шэнэ зүйл бүхэниинь хадаа тэгшэ бэшээр хүгжэхэ ябадал түргэдхэнэ, тиин тэрэнь капитализмые һандар гагша шэнэ фактор болоно гэжэ харуулаа. Тэрэнэй яһуулгые хурсадхагша гол ор омбайдалнууд юуб гэбэл, империализмын үеэ техническэ тон ехэ аргашадабаринуудай байтар, „сүлөө“ ба хубаагдаагүй газарнуудай үгы байһан ушар болоно. Империализмын үедэхи капитализмын тэгшэ бэшээр хүгжэлгын законой ябуулга болбол дэлхэйн империалистическэ дайнда хүргэһэн байна.

Тэгшэ бэшээр хүгжэлгын закон тухайда ленинскэ һургаал болбол, II интернационалай лидернүүдэй научна худал теоринуудынь капитализмын зүришэлдөөнүүдые далдалха, капитализмые хамгаалха зорилготой байһыень тон тодоор харуулһан байна.

Капитализмын хүгжэлтын шэнэ, мирнэ, шатые мэдэрһэн ба капитализмын тэгшэ бэшээр хүгжэлгын закониие арсаһан Каутскын «Ультраимпериализмын» оппортунистическэ теориие Ленин элирүүлһэн байна.

Империализмын үедэ, капитализмын бүхы зүрилдөөнүүдэй хурсадаһангай ба тэгшэ бэшээр хүгжэлгын законой ябуулгатай дашарамдан, „социализм болбол бүхы оронуудта нэгэн доро илажа шадахагүй, зарим оронууд хэдэн сагай торшо соо буржуазна гү, али буржуазна боологүй заадаа үлэхэ байна“ гэжэ Ленин заагаа һэн. (Ленин, т. XIX, хуудаһан 325).

Энэ болбол революциин шэнэнүүд арга байдалнуудые ба замуудые нээһэн, зарим оронуудахи пролетариадай үүсхэлые шангадхаһан социалистическэ революциин илалтын шэнэ теори байгаа.

Энэ закониие нээлгэ болбол империализмда эсэргүү тэмсэлэй шэнэ зэбсэгые пролетарска партинуудай гарта үгэһэн байна. Империализмын болоогүй байха үедэ, социализм хадаа нэгэ орондо илажа шадахагүй, тэрэ болбол хүгжэнги бүхы оронуудта нэгэн доро илаха гэжэ марксистнууд тоолодог байһан юм.

Ленин болбол дээрэ дурсагдагша ойлгомжые тодоруулан, социализм хадаа нэгэ, тусгаар абтаһан орондо илажа шадаха гэһэн шэнэ теоретическэ хараа заабариие „Империализм—капитализмын дээдэ шата“ гэжэ гайхамшаг дэбтэр соогоо үгэ эн байна.

(Үргэлжэлэлынь удаадахи номерто)

Харюусалгата редактор Р. БИМБАЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Каландарашвили, 19. Телефоны: редактора — 3-23; секретариата — 3-44; отделов партийной жизни, агитации и пропаганды — 7-55(2зв.); экономического отдела—7-55; отдела писем—5-07; дежурного по редакции—5-07. Н—4236 Типография НКМП БМАССР.